

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o. é.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	"
Egy óra	1	"

Szerkesztői szállás:

belső tordantozó 122. szám.

Kiadó hivatal:

kőszepes Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Voglertől (Neuer
Markt 11. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyilttérí cikke

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez küldendő.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezelik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1870. nov.—dec. folyamára.

Előfizetési-díj:

nov.—decemberi 2 hónapra 2 frt., egy óra
1 frt. o. é.

„K. KÖZLÖNY”

magán távsürgönye.

Feladatott Pesten nov. 21-kén 9 ó. 45 p. este
Érkezett Kolozsvárra 22-kén 12 ó. 40 p. éjjel.

A „Times” azt írja, hogy a nagy hatalmasságok január előtt fegyverben lesznek, ha Oroszország nem enged.

Páris lövetése mára kitűzött(?)

A Garibaldianusok Chalonsban megleptek nyolczsáz poroszst, részint lekasabolták, részint elfogták.

A „szeretet házak”-ról.

Lapunk mai száma végzi be azon felhívást, melyet az emberiség és nemzetünk javára czélzó intézmény behozatala érdekében egy lelkes hazafi bocsátott ki a magyar napisajtó organumaiban.

A nemeskeblű felszólaló egy módot mutat arra, hogyan lehet kevés áldozattal a sármás demoralisációnak gátat vetni, s az emberi társadalmat: a megmészároló, a közönséges háborító, s a vagyon szentségét veszélyeztető, már szénsze korokban romlásnak kitétt tagoktól megmenteni, — ujjal mutat arra, hogyan lehet az elfajulásnak oda dobottakból a társadalomnak hasznos, munkás, értelmes egyéneket nevelni.

Kezdeményező tapasztalatait e részben a múlt kultúráján, különösen a Svájcban és Badenben gyűjtötte, s e gyakorlati példákra hivatkozva ajánlja a „szeretett házak” alakítását, hol romlatlan gyerekeket értelmes és szorgalmas földművekké, iparosokká, kertészekké képeznek.

Ajánljuk t. olvasóink kiváló figyelmébe, áldozatkész partfogására e nemes eszmét; igyekezzünk azt minél több helyen megtestesíteni, hisz Kolozsvár járdáin is látunk 10—14 éves koldus ép gyermekeket, kikből ez uton derék emberek válnának, míg elhagyatva, méltelyeivé válnának a társadalomnak.

A 126 ik számú aláírási iv szerkesztőségünk-nél van letéve, melyre aláírásokat ezennel elfogadunk; mi 10 frttal o. é. kezdjük meg azt.

A „K. Közlöny” szerkesztősége.

A Damocleskard Európa feje fölött.

(K.) A polgárosult nemzetek aggodalmának fő tárgya a „keleti kérdés” válságos állapota képezi. Amaz óriási harc, melyet e pillanatban a porosz militarismus vív a francia nemzet ellen — Páris falai alatt — már is úgy tűnik fel a politikai láthatáron, mint a „keleti kérdés” egyik főepisódja, mondhatni eljártéka.

Bismarck gróf ugyan biztosítja a Versaillesbe átrándult angol külügyi küldöttet, Russell arról, hogy Porosz- és Oroszország közt nem kötöttet egyezség Európa jövő berendezését illetőleg; hanem ö-diplomataság senkitől sem veheti zokon, ha szavának csak kötve hisznek; Angliáról pedig alig tehetjük fel azt, hogy a dupirozottak közé harmadiknak álljon be: e hatalom 62 év előtt még a két császár aláírása előtt meg tudta volt szerezni azon kötés maculaturáját, mely a continentalis zárrendszerben Anglia hatalmának megsemmisítését decretálta, — nagyon valószínű, hogy most is bírja mósolatát ama szerződésnek, melyet Poroszország kötött a czárral, mielőtt Franciaország leigázására indult, oly bátran, merészen, hogy Sedannal sem érte be.

Az angol külügyi hivatalban bizonynyal jól tudják, mennyiben hiteles a belga lapok

azon közleménye, mely szerint „Porosz- és Oroszország között nemcsak Emsben, hanem a háború kitörése után is egyezkedés történt, s hogy Oroszország, mielőtt nyilatkozatát (az 1856. párisi szerződés szétzakitását) kiadta, biztosította magának Poroszország beleegyezését, mit Bismarck october végén kelt jegyzéke adott meg.” Az se lehetlen, hogy ez a tudósítás ép a londoni foreigen officeből szivárgott át a belga lapokba.

Az orosz és porosz diplomácia e kérdésben nagyon is plump szerepet játszik. Thiele úr, a „vér és vas” emberének helyettese „jóakaró semlegességet” emleget Oroszországgal szemben, már t. i. olyant, milyent e hatalom tanusit a jelen háború kezdete óta, sakkban tartván egyik legkövetlenéből érdekelt nagyhatalmat; a porosz félhivatalos lapok pedig azon hálára utalnak, melyre Oroszország kötelezte Németországot. Az orosz meghitt, a „Jour. de St. Petersburg” pedig azzal menteti az orosz föllépés brutalitását, önhittsége, hogy Oroszország nem várhatott a congressus összeülése.

Hogy congressus a német-francia háború folyamata alatt létre nem jöhet, ezt a „Times” is hangsúlyozza; hanem ebből nem következteti azt, hogy a hét hatalom által garantított európai kötet egyik széttehetheti; a „Times” azt véli, hogy az aláíró hatalmak „együtt fognak tartani Oroszország ellen”, s mindazon orosz hajók fenékrelovését ajánlja, melyek a megállapított számon felül a Fekete-tengeren mutatkoznak; a világ-lap azon sem csodálkozik, „ha Oroszország ellen az egész egyesült Európa lépne fel.”

Azonban a „Times” optimismusát kissé lehűtheti a „Morn. Post” azon cikke, melyben többek közt így szól: „a mód, melyen a keleti kérdés felvetett, azt tanusítja, hogy Orosz- és Poroszország a háború előtt egyezkedésre léptek; ezért sajnálunk kell egy oly hatalmas szövetséges elvesztését, minő Franciaország. A semleges hatalmaknak Franciaországot segíteniök kell egy oly béke aláírása végett, mely azt érintetlenül hagyja.” E sorok ép a „Times” politikáját itélik el, a mely Sedan után is tapsolt a porosz hódítóknak; de tanusítja azt is, hogy az orosz ellen nem állandó egész Európa, hanem áll: Anglia, Austria, Török- és Olaszország; e hatalmak határozott tiltakozó jegyzeteket intéznek Oroszországhoz, de csak külön-külön, a collectiv föllépést akkorra halasztják, ha ez első lépésnek nem lenne sikere.

Az első sorban fenyegetett porta nem sokat vár a papirággyuktól; már a török gárdát is útnak indítják Sumla felé; s nem álltja magát az orosz ügyvivő Stahl által átnyújtott jegyzék ildomos hangjával. Londonban is komolyan készülnek a harcra, mint ha csak sejtették volna azt, hogy a sz-pé-tervári cabinet kiterőleg felelend, s Bismarck, szokása szerint, ismét visszaút-sítja az Odo Russel útján Versaillesbe küldött fegyverszüneti ajánlatot, a békeelőzményekkel egyetemben.

Anglia e javaslatlalt és praeliminarekkal mesterileg font hálót vetett Bismarck elébe; úgy látszik, a bölcs kanczellár beleakadt. A németek illő hadi kárpótlást nyertek volna; a fenyegető francia vácraknak lerombolása, s Alsace és Lorrain európai garancia alatti semlegesítése lett volna megállapítandó; e felett, a német-francia háború ily útoni befejezése mellett, a „keleti kérdés” megoldása oly módon eszközöltetik vala, hogy az 1856-ki szerződés némely pontjai revideáltassanak; s ha mindez congressuson létre jött, Poroszország jelentse ki és vállaljon kezességet az iránt, hogy az ily módon revideált párisi szerződések jövőbeli megszégését Oroszország által, casus bellinek tekintend.

Az angol diplomácia hármass czélt óhajtott elérni e föllépésével: tájékoztatni magát a porosz-orosz egyetértés jelen stadiuma felől; módot nyújtani Bismarcknak arra, hogy a francia nemzettel méltányos alapon békét köthessen, s végre, hogy közreműködhessek Európa megnyugtására; e végből előre kinyerte — állítólag — a francia kormány beleegyezését a fennjelzett arrangementhez. De Bismarck az ajánlatokat

egyszerűleg elutasítja; a mivel azt tanusítja, hogy a németek méltányos követeléseinek teljesítése mellett se akar békülni a francziákkal; az oroszoknak se hajlandó gátat vetni, ha mindjárt emez számára is megszerezhetné békés uton a követelt revisiót. Ebből az tűnik ki, hogy Bismarck ugyan mondhatta az ex-Napoleont európai béke-rontónak, de valósággal reá illik e meg-bélyegző név; s hogy nagyon valószínű a hiteles forrásokból merítő „Fr. Journ.” azon állítása, mely szerint: „Poroszország legszorosab összzekötötésben áll Oroszországgal, s ennek föllépését fegyveres kézzel is fogja támogatni.”

A porosz táborban már régóta emlegették a „keleti kérdés” szönyegre hozatalát. Ma a porosz sugallat alatt álló lapok is csak ugsimogatják a bozontos éjszaki-medve szakállát, mintha ép őket deorálta volna Szt.-György rendjelekkel, vagy tábornagyai pálczákkal — — —

A „Köln. Ztg” például az orosz részen látja az igazságot; mert hát a török és orosz tengeri erők egyensulya csak látszólagos volt a Fekete-tengeren, miután a porta kezében van a tengerszoros, s így bármikor átviheti azon egész flottáját; ezt egy nagyhatalom el nem tűrhette. A „Köln. Ztg” nagy bölcsen bevallja, hogy Oroszország nem tarthatott a török támadásától; mégis hibáztatja a párisi kötetet, mely kivette amannak kezéből a fegyvert, bár maga mutatja ki, hogy ily uton lehetett csak Törökország ép-ségét, s vele Európa ez oldalról nyugton-létét biztosítani; a minthogy az „Ang. Allg. Ztg” értesülése szerint Granville lord e napokban is kijelenté a diplomaták előtt, hogy „Anglia később fegyverhez nyulni mintsem a Fekete-tenger semlegesítésének megszűntetésébe beleegyezzék”; a „Times” is a mellett van, hogy „a czárnak egy perczig sem lehet megengedni, hogy magát a párisi szerződés kötelességei alól kivonja”; a „Morn. Post” meg arra utal, hogy Franciaország a porosz invasio végével sokkal gyorsabban nyerendi vissza hatalmát, mintsem azt „né-mely emberek” vélik, s hogy „férfias politikát” kell követni, mert „ez lesz a biztos politika.”

Pest, nov. 17. 1870.

A bizottmányok munkálata kissé fennakadt-nak látszik. Mintha a külföldről érkező és általában aggasztóknak tartott hírek elszibbasztották volna a tevékenységet. Mindenki csaknem kizárólag azokkal foglalkozik, következtetéseket von belőlük, s így a rendes munka csaknem megakad. Ez körülbelül természetes. A helyzet komolyságát — ha mindjárt nem húzzuk is meg a vész-barangot — bizonyára senki sem ismeri félre, hanem talán éppen annak következtében kellene eredménytelen munkásságot kifejtenünk belligyeinkben, hogy ezek közül — mire a katastrofa bekövetkezik — mitől isten óvjon meg — minél több legyen rendezve.

Egyébíránt az osztályok, valamint a budget-bizottság munkálata, ha fennakadt is némileg, ez nem húzódnak sokáig.

Legelőbbre van — a mint hallom — az első bíróságok székhelyeinek javaslatképpen kitérésre kitérdött huszonötös választmány, a mely alkalmasint már ma bevégzi dolgát, minél fogva remélem, hogy jövő levelemben közölhetni fogom azon tervezett székhelyek névsorát, melyeket a bizottság, a Királyhágon tuli bíróságokat illetőleg javaslatba hozand, és a melyeket valószínűleg az országgyűlés is elfogad.

A delegatiók ez idei ülészakának megnyitáról most már bizonyost mondhatunk. Ő Felségét várják ugyan e hó 19-kén Budára, és mondják, hogy az első ülés 24-kén lesz; de hisz ez még nagyon problematikus, miután Bécsben — tudvalevőleg — nehézségek gördültek a választások elé. Beszélük azt is, mikép a delegáció ülés-szaka megnyitattik ugyan 21-kén, hanem azon csak a magyarok leundnek jelen. Ezt köve tudom csak elhinni, mert azt tartom, miszerint a csonka delegatiót megnyitni nem is lehet, már pedig bizony csonka volna az a bécsiek nélkül; tehát hogy vagy kiegészítették addig a delegatiót a bécsiek által, vagy ismét elnapoltatik.

Vederemo!

Legújabb táviratok.

A Loire-hadsereg a 9-én és 10-én kivított előnyű után nem töltött töltötte az időt. A nélkül, hogy a poroszok észrevették volna megkerülte a Toury környékén, Páris és Orleans közt a mecklenburgi nagy herceg parancsnoksága alatt egyesült mintegy 80—90,000 főnyi német sereg a Orleansból Chateaudun és Dreux városokon át északra Nantes felé nyomult, hol az egyesült Loire és bretagnei sereg még a Lilleből jövő Bourbaki sereget is magához vonta. A németek későn vették észre az oldalmozdulatot, csak amikor a fő-sereg már Nantesban volt, támadta meg a mecklenburgi usgyszerű Drenxben ama francia dandárt, mely ott a főherceg fedezésére hátrahagyott. — E dandár nem tartóztatható fel a túlszámu német csapatokat s a Monolin melletti erődtített táborba húzódt. Ugy látszik, hogy a németek nem is sejték, hol áll a francia fő-sereg, mert a porosz hivatalos jelentés szerint Treskow tábornok a Drenxban megvert francziákat La Mons irányában üldözte, mely Drenxhoz délnyugati irányban fekszik. A francia fő-sereg azonban éppen az ellenkező vonalon volt. Nantes városa Drenxhoz északra a Seine és Oise departementben a Szajna folyó bal-partján Versailleshoz, a porosz főhadiszálláshoz alig négy mérföldnyire fekszik. Az itten egyesült francia fő-sereg legalább 150,000 főre és 300 ágyura tehető. Mint a poroszok maguk elismerik, a francia ágyuk mellett kitűnően begyakorolt tengerész-tüzérek vannak. Egy 18-án Toursban kelt sürgöny jelentése szerint az egyesült három francia hadsereg az napon már Versaillest fenyegette s talán épen midőn e sorokat írjuk, vivják Páris délnyugati oldalán a nagy döntő csatát, mely a hadjárat folyamának más irányt adni képes. Ha Trochu — mi valószínű — a hadsereg közeledéséről értesítve van, s operatióit a párisi véderő ki-rohanásával támogatni tudja, ugy nem lehetetlen, hogy Páris felmentése sikerül, s a porosz seregek roppant veszteségekkel lesznek kénytelenek két havi fáradozásuk gyümölcseit odahagyni.

Tours, nov. 18. A Loire-hadsereg és a nyugati hadseregek Bourbaki-val Nantesnél egyesültek, s Versaillest fenyegetik. Az átvonulás fedezésére Drenxban felállított dandár tegnap a porosz hadsereg által megtámadtatott s a Coulin közelében töltött elszáncolt táborba visszavonult.

Berlin, nov. 19. nov. 15-én Drenxnél csata volt. Frigyes Károly hg. Etampesben volt, midőn a hír érkezett, miszerint a loirei hadsereg északnyugatnak tart, hogy a mecklenburgi nagybgt bekerítse, és hogy Bourbaki-val és Kératryval egyesüljön. Versaillesból 16-án jelentik, hogy a bekerítés nem sikerült. A mecklenburgi nhg. a maga idején egy fordulatot tett és Versaillesból Löw tük vezénylete alatt egy badeni lovasosztály, 7 landwehr zászlóalj és két ütég erőitét kapott.

Berlin, nov. 18. Határozottan hírlik, hogy háboru esetre minden intézkedés meg van téve a lengyel tartományok védelmére és egy lehető felkelés megállítására. Ezzel alkalmasint összefüggésben van Steinmetz tábornoknak Posen kormányzó-jává történt kinevezetése.

Berlin, nov. 18. A „Nat. Ztg.” jelenti, hogy az összes tárgyalások szerencsésen fejeztettek be. Bajorország az északi szövetségi alkotmány több rendbeli megváltoztatása alapján az új német szövetségbe lép.

London, nov. 19. A „Times” írja: ha Oroszország Gortsakoff nyilatkozatát érvényben tartja, ugy Angolország Granville lord mellett lesz; Angolország kötelessége Oroszországnak ellenállani, ha ez a Fekete-tengeren hadihajóit nagyobb számban állítaná föl, és ott erőitéseket alkalmazna.

Flórencz, nov. 18. éjjel. A király és az aostai herceg ma kiballgatáson fogadták Montemar spanyol követet, ki jelentést tett a cortesek szavazása eredményéről; továbbá Prim titkárát, Garcia ezredet, ki a tábornagy két levelét nyújtotta át a királynak és az aostai hercegnek.

Allitsunk „Szeretet-házakat.”

(Vége.)

A tanítóképezdei tanulókon felül 45 szegény fia van az intézetben négy családra oszolva. Mindenik családnak egy Familien-Lehrer je van, ki gyermekeivel egy szobában hál, együtt eszik és dolgozik. Gyönyörű volt nézni, hogy a tanítási órákon kívüli időben a tanítók mily kitartással kapálnak s azutának a növendékekkel együtt, s míg a teremben inkább csak ismereteket tanítanak, a munka közben tett észrevételeikkel s figyelmeztetésekkel az életre oktatnak.

Ez intézetben ismerkedtem meg a tanító-képezde egyik fiatal tanárával Weber Eduarddal, ki-ről Kuratli azt mondá, hogy e növendékével magát oda adja azon intézetnek, melyben az szolgálai fog. És ezzel sok van mondva. Eszmecsereknél az-zal végződött, hogy elválasztunk Weber kezét adott reá, miként kész Baselbe való meghívását el nem fogadni, elhagyni anyját, házját, megtanulni magyarul, s köztünk megtelepedni azért, hogy se-gítse Magyarországon létrejöni s terjeszteni a ve-szendő szegény gyermekeket nevelő intézeteket, s azokban a Pestalozzi-Währli-féle nevelési irányt.

Igy lön lehetővé, hogy a közoktatási ügyein-keket vezérlő férfinak szíves bátorítása mellett, a gondviselésben vetett hittel, és a magyar közön-ségnek emberszerető részvételében helyezett biza-lommal e hó 20-án megnyithatjuk Balaton-Füreden a legelső magyar „szeretet-házat”. Az első évben (míg t. i. Weber magyarul megtanul) néme-tül is tudó 5—6 elhagyatott fiút vehetünk fel, de különben az intézet 44 gyermekre van tervezve, és tannyelve a magyar leend.

Ez intézetbe legalább 6 éves, anyagilag és erkölcsileg teljesen elhagyatott, de még nem rom-lott fiúk*) vétetnek fel, kik kötelesek 16 ik évük betöltéséig ott maradni; s bár az intézetnek ma-gának is leend néhány hold, a növendékek által mivelendő földje, de mihelyt életkoruk és elemi tanultságuk engedi, rendszeren be fognak járni 3—4 évig a B.-Füreden már létező szőlő és gyümölcs-famíves felső népiskolába elméleti és gyakorlati szakoktatásra; s így 16-ik évük betöltésével a szőlő-észeti s kertészeti munkákra meglehetősen képze-téssel lépdenek ki az intézetből, melynek elől-járósága iparkodni fog a kilépők számára jó há-zaknál szolgálatot szerezni.

Atyám szívesességéből annyi építletet kaptunk, melyben az intézet egyelőre elhelyezhető, s a leg-szükségesebb felszerelés is már megtörtént, a gon-dolat létesült ugyan, de teljes kifejtésére s bizto-sítására sem anyagilag, sem munkaerőmel illetőleg képes nem vagyok, különben is így intézet létele-nek nem szabad egy halandó szegény ember sor-sától függni. Ennélfogva egyfelől a balaton-felvidéki népnevelési egyület szándékozom legközelebbi köz-gyűlésen felkérni, hogy a füredi szeretet-házat ve-gye át s az én erőtlenségemet gyámolítsa, másfe-lől a tisztelt közönség részvételéhez fordulok, fel-kérvén minden emberszerető polgártársamat, szíves-kedjék könyöradományával gyámolítani az első magyarországi „szeretet-házat”, melyben a hazának szegényei nyelv- és valláskülönbség nélkül fognak neveltetni.

Nem egy, még ezentul létesítendő, s tán el

*) Magyarul az intézet alapját, jellegét s célját legin-kább kifejezőül találom a „szeretet-ház” elnevezést annyival in-kább, mert a német Rettungs-Anstalt, a francia Maison de correction, s az angol Regged-School inkább oly intézeteket jelen-tenek, hová már elcsúszott gyermekeket javításra vesznek fel. Ha valaki jobb nevet talál, szívesen elfogadom.

**) E fiúk lehetnek akár árva, akár pedig olyanok, kiknek szülei sem anyagilag, sem erkölcsileg nincsenek abban a helyzetben, hogy gyermeküket neveljék.

TÁRCZA.

Könyvismertetés.

Az új világnézet

írta: Mentovich Ferencz. Maros-Vásárhelytől, Wittich Jó-sef könyvtárás bizománya. Bolti ára 1 frt 40 kr.

II.

Az „Új világnézet” előszavában szerző ismerteti azon tudományos irányt, mely „materialis-mus” név alatt szerepel, s bemutatja a vele el-lentett iránynak hazánkban élő nevezetesebb kép-viselőit.

Az egész előszóban, a materializmusnak, mint iránynak, ismertetésén oly szelid színezés ömlik el, hogy azok, kik a materializmust más kiadásokban is látták, bátran elmondhatnák az „alios vidi ego ventos”-t; s talán nem kis zavarba jönének, ha hirtelen aréra szólítottának föl, hogy a materialis-ták táborában rangot adjanak szerzőnek: — mi — az ő kétségbevonhatatlan előnyére — egy oly külön csapatba kívánnók sorozni, melynek harcosai a legkiméletesebben bánnak az emberiség gyöngé-ségeivel, s melynek — könnyen megeshetik — ön-maga lenne egyedül közlegénye is, vezére is: a szelid, jószívű materialisták csapat-jában.

A könyv első fejezete „az anyag halha-tatlanságát”, a második „az anyag végtelensé-gét” tárgyalja.

Mindkét tételnek — alapjában véve — kö-zös forrása van, s ez: a természettudomány azon törvénye, mely az anyag állandó összégé-ről szól. A természettudomány fogalmazása sze-rint: a világmindenséget alkotó anyag-mennyiség se nem szaporítható, se nem apasztható. A materializmus szerint: „az anyag halhatatlan”. Nemcsak, hanem „miért ne volna szabad mindazt nyíltan kimondani, a mi az anyag halhatatlanságából, az elfogulatlan érte-lem előtt, következik: hogy a mit megsemmisíteni

is maradható terv kivételéhez, hanem már egy va-lósított eszme kifejtésére kérem fel a t. közönség támogatását. Azonban, hogy hány növendéket ve-hetünk fel, s mennyi tanerőt alkalmazhatunk, az mindenestre az adakozások eredményétől függ.

Az adakozások eredménye pedig a gyűjtők buzgalmitól függvén, bízafni bizalommal bátorko-dom t. Kegyedhez a 126-ik számú gyűjtő ívet azon tiszteletteljes kérelemmel megküldeni, hogy méltó-tassék ismerősei körében gyűjtést eszközölni, s az ívet f. év dec. 31-ig visszaküldeni. Bizonyosan a legszebb karácsonyi vagy újévi ajándékkal fogja t. Kegyed a haza szegényeit megörvendeztetni.

Elfoglaltságom lehetetlenné tevén, hogy a be-gyűlendő pénzeket magam rendben kezeljem, e fá-radságot barátaim voltak szívesek elvállalni, s az íveket kérem vagy b. Eötvös Lorándhoz (Pest, Er-zsébettér 10. sz.), vagy Szilassy Aladárhoz (Pest, ur-uteza 21. sz.), vagy b. Huszár Imréhez (Pest, tükör-utca 1. sz.) küldeni.

A beküldött ívek nyilvános nyugtán lapok-ban fognak közöltetni. Hasonlóul az intézet elől-járósága évenként nyilvános számadást teend közzé az összes vagyon hova fordításáról és miként ke-zeléséről.

Azonban bármily fényesen sikerüljön is a füredi szeretet-ház, de a szükséghez képest ezt csak első kezdetül kell tekintenünk. Sajátképi óhaj-tásom az, hogy azon mérvben, a mint alkalmas nevelőket szerezhetünk, az ország minden vidékein állítsunk fiúfiak és nők számára hasonló „szeretet-házakat.”

Felfogásom szerint ez mindentől, de külön-ben viszonyaink között első sorban a társadalmi tevékenység feladata, melyet az államnak inkább csak támogatnia kell segélyezésével.

Bátor vagyok tehát indítványozni, hogy ala-kuljon e célra egy országos társulat, melynek fel-adata legyen:

1-ör kezdeményezéseivel, közreműködésével, s a mennyiben szükséges anyagi gyámolítással is az ország különböző vidékein szeretet házak állí-tását eszközölni, részint az által, hogy közvetlenül a társulat maga állít illy intézeteket, részint az ál-tal, hogy erre egyes közönségeket vagy társulatokat buzdit s erkölcsileg és anyagilag segít;

2-or és mindenekelőtt alkalmas nevelők ki-képzéséről gondoskodni;

3-or gyűjtéseket eszközölni, és szükség ese-tén a törvényhozástól is segélyt kérni, és

4-er általában a szegény munkás nevelés-ügyét az országban összehangzottan vezetni.

A második pontra nézve megjegyzem, hogy Bernben megkértem Kuratli urat, kész volna-e ta-nító képezdéjében magyar ifjakat is felvenni? s ő azt felel, igen szívesen, de csak kipróbált jelle-meket, miután itt fűdolog nem annyira az oktatási talentum, mint a nevelői jellem, a bebizonyított odaadás, humanitás, türelem és munkás-ág. A fü-redi szeretet ház vezetője Weber, Kuratli képezdé-jében tanár volt, s így a tanítók képzéséhez is

nem lehet, az nem állhatott elő a semmiből; hogy a mi halhatatlan — azaz, a minek vége nincs — annak kezdete sem lehet, hogy tehát az anyag, s vele együtt a világ örökkévaló.

Vissza kell hát helyezni, megillető méltósá-gába a rozsróhozott anyagot, a páriává alja-sított testet. Ezen állításnak: „a test mulandó, a lélek halhatatlan,” módosítást kell hogy szen-vedjen.

De az anyag — a második fejezet szerint — nem csak az időben, hanem a térben is vé-getlen.

A távcső tökélyesbülése megszüntette a ter-mészettudósok azon reményét, hogy az égi testek véghatárát felfedezték, — e véghatár egyre odább tolatik, nem csak, hanem „el is enyészeti azt a következtető értelem, mely a tények hatalmas szár-nya által ragadtatva, oly magas állappontra tud emelkedni, honnan oda is ellát, hová távcsöveink sohasem leendének képesek elhatolni, mely magas állappontról azon hirtelenséggel meg, mikép az égitestek véghatárát hasztalan keressük, mert az anyag az űrben végtelen.”

Valamint a távcső az anyagtávolságban, ugy másfelől a görőcs az anyagközelségben, kicsisé-gben való végtelenségéről győz meg minket, a kö-vetkeztető értelem segélyével.

Mi nem akarjuk szerzőnek az anyag végtelenséget sürgető állítását kétségbevonni. Az emberi értelemnek bizonyára legnehezebb művelete a végtelenség felfogása. E műveletben követett gondol-kozási eljárás mélységét vagy felületességét, helye-s vagy helytelen voltát kimutatni: nem ez ismerte-tés azik határai közé való. Csak azon erősségére kívánunk egy megjegyzést tenni, melyben szerző mondja: hogy „ha az anyag határok közé volna szorítva, az egész anyagösszeg saját súlypontja felé gravitálva, előbb-utóbb egyetlenegy csomóba egyesülne. Minthogy ez azonban még eddigelő meg nem történt, s legkisebb adatunk sincs arról, hogy ilyes valami folyamatban volna: az anyagot az űrben határtalannak kell tartanunk.”

El tudjuk mi azt gondolni, hogy az ál-talunk érzékelhető határokon kívül új világok, s más anyagcsoporthatások vannak, köleső-

értvén, a vállalkozó ifjakat első évben Füredre le-hetne küldeni, s az ott magukat kintintetteket má-sodik évre Bernbe. Ekként Füreden kicsibe tanító-képezdénk is lenne.

Tisztelettel felkérem mindazokat, kik az ügy iránt érdeklődnek, legyenek szívesek ez indítvá-nyomhoz sajtó útján hozzá szólni, hogy az esz-me tisztázásáért, még mielőtt valószínűsítéshez fog-nánk.

Kiváló tisztelettel vagyok

Budán, nov. 10. 1870.

alázatos szolgálja
Molnár Aladár.

A csatatérről.

Versailles, nov. 17. A nagy főhadiszál-lásnak Fontainebleauba áthelyezése el van hatá-rozva. A bajor király visszatartotta a Versaillesba való utazást. A német egységi alkudozások ked-vezőülentül állanak, csak Baden és Hessen irták alá a szerződést.

Versaillesból e hó 16-ól érkezett tudósítás szerint Bourbaki 40,000 emberrel csatla-kozik Garibaldihoz, Michel pedig 35,000 el a Loir-sereghez.

Egy Brüsszelbe érkezett amerikai követségi futár jelenti Párisból, hogy Trochu általánosan ki-törésre készült.

A „Kenzig”-nak a porosz főhadiszállásról írják: A toursi kormány az Artenay és Orleans-nál szenvedett vereségek után jól felhasználta az időt arra, hogy kiegészítse a már létezőt algeriai hadcsapatokat, a civita-vechiai dandárt, s azon lovas-ezredeket, melyek Párist még a bezárás előtt elhagyták. Így többek közt összpontosítottak a déli várakból 120 űteget, 7 lovas ezredet és számos tengerészi tüzérséget.

A Loire tájáról jelenti a „Correspondance de Tours”, hogy a francia loiroi hadsereg, e fo-lyó balpartján hatolt be Orleans-ba; hogy a vasut-nál egy osztály bajor harczost lepott meg, és fo-gott el, s hogy az ágyukat, melyek hidvégül voltak felállítva, elvette.

R o m a r a n t i n b ó l j e l e n t i Toursba a had-ügyérnek az alprefect, hogy a poroszok Cacon-ban végképen megverettek, s 3000 ezer embert veszítvén, elsánczolt táborát és száz kocsit hagy-tak el.

Berlin, nov. 16. Frigyes Károly hg. eről-tetett menetekben a Loire felé siet. A 9-dik had-test előcsapatai 10-én már Melun és Fontaine-bleau közt állottak. A hg. főhadiszállása 8 án Doulevant le Chateauban, Marne és Aube közt, Joinvilleül 2 1/2 mtfre volt. Stein, Aube departe-ment német prefectje, Troyesbe tette át székhelyét, hova a 9. hadtest zöme 11-én megérkezett. A lo-iroi hadsereg tönkretételét rövid időn várják. Ver-saillesból a koronhg. azon nyilatkozatát jelentik, hogy a háború december hó elején be lesz fe-jezve.

Nancy, nov. 16. A poroszok, hogy a Ga-ribaldi féle seregek szaporodásának útját áll-ják, azt a hírt terjesztik, hogy Garibaldi elfo-gatott.

nösen vonzódván egymáshoz és megsemmisítvén az egy középpont felé törekvést, — feltéve, hogy e kölesőnösen vonzódó anyagrészek tömege és vonz-ereje egyenlő nagy lévén: egyik a másikét meg is semmisíti; de az általunk érzékelhető ha-tárokon belül — hol a természettudomány ott hon érezvén magát: a tények bővségében nem egyedül a következtető értelemre támasz-kodik — szép adatokkal birunk az anyagtömrü-lés bebizonyítására, a meteorövek, a csillagcso-portok hullásában, midőn földünk anyagrészeinek sokkal nagyobb tömege magához vonzza azokat.

Meyer Róbert általánosan elfogadott theo-riája a nap melegének származásáról a meteorövek hullásán — anyag tömrülésén — alapszik, s hogy nem csak a meteorövek részébe jutott a napbárhullás, hanem nagyobb égitesteket is fenyeget e sors: bizonyítja az Encke cométá-ja, mely minden következő napkörüli útjában hat órai uttal közeledik a naphoz.

Am tekintük a Meyer teoriáját elvégre is csak teoriának, mely se nem czáfol, se nem bi-zonyít; de a szülemlésére okot adott anyagtömrü-lési tényeket, melyeknek földünkön is szereplé-séről, főleg augusztus és november 13-ik éjjelén, mindenki meggyőződhetik, szerzőnek nem kellett volna ignorálnia.

A harmadik fejezet: „az anyag és erő viszonyáról”, legnevezetesebb az egész mun-kában.

Szerző szerint: „az anyag és erő viszonyá-ról szóló fejezet az igaz philosophia codexében ugy lesz bejegyezve, a mint azt Moleschott, Vogt és mások formulázták: hogy mindaz, a mit mi az erők nevezete alá foglalunk, nem egyéb, mint az anyagnak örök idők óta ömögében rejlő és soha el nem idegeníthető tulajdona.”

Ez a materializmus legnevezetesebb tetele, s ha megáll, és főleg: ha a tudomány még azt is ki tudja mutatni, hogy miként van az anyag és erő egybekötve? — ugy hisszük, meg is szűnik a spiritualizmussal való harcz.

De e kérdésre maga Du Bois Reymond — a hírneves materialista — is, kit szerző is ép-pen e fejezetben idéz, azt feleli, hogy: „az em-

Genf, nov. 16. Garibaldi Antinba érkezett s ugy látszik, hogy a Loire felé tart. 14-ik porosz hadtest utban van Dijonból Nevers felé.

London, nov. 16. Odo Russel a „Times”-nak írja Versaillesből, hogy Párisnak Moltke általi czer-nirozása stratégiai hiba.

Az orosz körsürgöny.

A „N. Fr. Pr.” egész terjedelmében közli az orosz körsürgönyt. Az a következőleg hangzik:

Zarskoje Zelo, oct. 19/31. 1870.

„A többbázörösen egymásután következő vál-tozások, melyeket az európai egyensúly alapjául tekintett transzaktiók a legutóbbi években szen-vedtek, a császári cabinetet ama kényszerhelyzetbe tették, hogy az ebből Oroszország politikai ál-lására származó következményeket szemügyre vegye.

E transzaktiók közül az 1856. mart. 10/30 di-káról kelt legközvetlenebbül érinti Oroszországot.

A fekete tenger partjait uraló két hatalom kö-zött létrejött egyezmény, mely e szövetség függe-lékét képezi, Oroszországra nézve azon kötelezést tartalmazza, hogy tengeri hadi erőt a legeseké-lyebb mértékre korlátolja.

Ezzel szemben e szerződés e tenger semlege-sítésének elvét nyújtja neki.

Az aláíró hatalmak véleménye szerint ez elv arra volt hivatva, hogy kizárja a parti hatalmak, vagy közzöttük s a tengeri hatalmak között min-den összehittközés lehetőségét. Ez szaporítandó volt az Európa közös egyetértése által a semlegesség jótéteményeinek élvezetére hivatott területek szá-mát, s ilykép Oroszországot is a támadás veszélye ellen biztosítandó volt.

Tizenöt évi tapasztalás azt derítette ki, hogy az elv, melytől az orosz birodalom határainak biz-tontsága az irányban a legteljesb mértékben függ, csak egy elméleten alapszik.

A valóságban pedig az történt, hogy míg Po-rooszország a fekete-tengeren hadi erejét leszerelte, sőt a conferentia jegyzőkönyveiben tett nyilatko-zat által loyális módon még a lehetőséget is meg-vonta magától, hogy a szomszédos tengerek és ki-kötők sikeres tengerészeti védelmére intézkédése-ket tegessen, Törökország megtartotta a jogot, hogy a szigettengeren és tengerszorosokba határtal-an tengeri erőt fentartson s Franciaország s Anglia tetszésére volt bízva, hogy hajóhadukat a földközi tengeren központossítsák.

Továbbá, a szerződés szavai szerint, a feke-tetengerre való bemenetel a parti hatalmak hadi lobogójának szintugy, mint más hatalmak hadi lo-bogóinak határozottan és minden időkre meg van tiltva; de az ugynevezett tengerszorosoknál fogva e tengerszorosokon való átkelés csak béke-időkben tilos a hadihajókra nézve. Ez ellenmon-dásból kitűnik, hogy az orosz birodalom tenger-partjai még kevésbé hatalmas államok minden me-gtámadásának kitéve vannak abban a pillanatban,

berilések nem tud e dologban az ellen-mondásból kivergődni.”

Pedig e tétellel nevezetes, s az embert leg-közelebb érdekő kérdések megfjtése van össze-kötve, melyeket szerző munkája következő fejeze-teiben, éppen e tételtől kifolyólag, tárgyal.

Mi csak annyit tudunk, hogy a természettu-domány kényeszerűlve van: anyag és erőről külön beszélni, — hogy az anyag állandó összege törvényének kimondása után majdnem 100 évvel, a mostani modern természet-tudomány legfényesebb diadalai közé számítja az öröknek is állandó összege kimondhatását, hogy a természetvizsgálás, a nélkül, hogy közvet-lentl igen sokat törődne az anyag és erő visz-o-nyának a materializmus által annyira stírgűsnek talált fejtegetésével, az erőnyilvánulatokat, vagy, ha inkább tetszik, az anyagnak nyilvánulását, még csak most kezdte tüzetesebb tanulmányozása tár-gyává tenni, még csak most kezd az örök egy-másbózi viszonyáról, azoknak proteus szerű átvál-tozásai törvényeiről határozottabb hangon szólni, még csak most jött rá a természetetörök egy-ségének nagyszerű gondolatára.

Mi szerzőnek sok gondnal és tanulmánynyal dolgozott munkájában nem találjuk nyomát ez újabb mozgalomnak, mely — szerény vélekedésünk szerint — bizonyára igen sok részben lesz arra hivatva, hogy az anyag és erő viszonyát is költöbbsé világitásba helyezze.

Szerző szerint: anyag és erő egy, — s innen folynak következő fejezetei, melyek közül az egyik — művében a negyedik — „nincsen életelő” felirattal van ellátva.

E fejezet elején szerző egy, a materializmus ellen sokszor emelt vádra, hogy t. i. ez a meg-győződés nyugalmát igyekszik hábor-gatni — ritka szépségű védelemmel felel meg: „Mi is kárhoztatók e törekvést, mi is így kiálta-nánk föl: minek háborgatni a meggyőződés nyu-galmát! ha a nyugalom, s nem az igazság volna a cél, mire törekednünk kell; ha szelle-münkhez nem volna forrva az igazság keresésének vágya stb. stb.

X. Y. Z. U.

midőn azok tengeri baderő felett rendelkeznek, melyekkel szemben Oroszország nem állíthat fel mást, mint néhány csekély területű hajót.

A mart. 13/30 diki szerződés különben nem került el amaz eltéréseket, melyek az európai egyezmények legnagyobb részét érték, és melyek kel szemben nehéz volna azt állítani, hogy a szerződések tisztelétén, mint az államok közötti viszonyok szabályozásának alapján nyugvó írott jog ugyanazon erkölcsi sanctiót tartotta volna meg, melylyel az egyéb időkben bírhatott.

Látni lehetett, a mint Moldva és Oláhország fejedelemségek, melyek sorsa a békekötés s az ehhez csatlakozó jegyzőkönyvek által a nagybatalmak kezessége mellett megállapítottak, az átalakítások egész sorozatát vitték végbe, melyek épen úgy ellenkeztek a transzaktiók bettjé, mint szellemével s azokat először egyesítés, s azután egy külföldi fejedelem meghívására vezérlék. E tények a p o r t a beleegyezésével mentek végbe, vagy legalább a nélkül, hogy az szükségességnek találta volna ellenkező nézetének tisztelétet szerezni.

Oroszország képviselője egyedüli volt, ki szavát arra hangoztatta, hogy a kabineteket figyelmessé tegye, mikép ennek elizése által a szerződés világos határozataival ellentmondásba helyezik magukat.

Kétséget sem szenved, hogy ha ezen, a kelet egyik keresztény nemzetiségének tett engedmények oly egyezményből származtak volna, mely a porta s a hatalmak közötti Törökország összes keresztény lakosságára alkalmazható elv alapján kötött, a császári cabinet e felett csak tétzését nyilváníthatta volna. Ez engedmények azonban különleges jellegűek voltak.

A császári cabinetnek tehát meg kellett tőrdnie, midőn azt látta, hogy az 1856. martius 13/30 diki szerződést, a Parisba conferentiára egybeült és összeségükben a magas collectiv tekintélyt, melyen kelet békéje nyugszik, képviselő nagybatalmak szemelátára, egyik leglényegesebb pontjában meg lehetett változtatni.

E megszegés nem az egyedüli volt. Ismételt alkalmakkor s különféle ü r t y e k alatt a tengerszorosokba való bemenetel egyes hadihajóknak, a fekete tengerre való bemenetel egész hajórajoknak megengedtetett; melyek megjelentek e vizeknek biztosított feltétlen semlegességét megsértette.

A mértékben, a mint ilykép a szerződés által a fekete-tenger semlegességének kezességei értékükben csökkentek, az 1856 diki szerződés megkötésekor még ismeretlen s előre nem látható pánczélos hajók behozatala növelte Oroszország részére a netaláni háboru veszélyeit; mert ez által az illető tengeri baderők köztudomású egyenetlensége igen lényeges arányban fokoztatott.

A dolgok ily állapotában ő felsége a császárnak azon kérdést kellett felvetnie, melyek ama jogok és melyek ama köteleességek, a mik Oroszországra nézve az általános helyzet s a változása s a kötelezettségek emez eltérései (dérógations) folytán fennállanak, mely kötelezettségekhez Oroszország folytonosan lelkiismeretesen hű maradt, bár az Oroszország elleni bizalmatlanság szellemében voltak azok szerkesztve.

Ezen kérdés érett megfontolása után ő csász. felsége következő következtetésekre jutott, melyeket őn azon kormányának, melynél meghitelve van, tudomására juttatni utasított.

Felsőleges urunk de jure meg nem engedheti, hogy oly szerződések, melyeknek több lényeges és általános záradéka áthágatott, azon záradékokban, melyek birodalmának közvetlen érdekeit érintik, kötelezők maradjanak.

Ő csász. felsége de facto meg nem engedheti, hogy Oroszország biztonsága oly fictiótól legyen függő, mely az idő próbáját ki nem állotta, és hogy ezen biztonság azon kötelezettségek orosz résztől való tisztelete által veszélyeztetessék, melyek épségükben meg nem tartattak.

Az 1856-iki szerződést aláírt hatalmak méltányérzetében, valamint azon öntudatban bízva, melylyel a hatalmak saját méltóságuk felől bírnak, parancsolja őnek a császár annak kinyilatkoztatását:

hogy ő csász. felsége az 1856. marczius 18/30 diki szerződés kötelezettségeihez, a mennyiben azok az ő souverainitási jogait a fekete-tengeren korlátozzák, magát többé kötöttnék nem tartatja;

hogy ő csász. felsége magát jogosítottának és kötelezettnek hiszi arra, hogy ő Felsőségének, a szultánnak a nevezett szerződés külön és pótegyezményét felmondja, mely utóbbi azon hadi hajók számát és nagyságát határozza meg, melyeket a fekete tengeren bírn a két parti hatalom magának fentartotta;

hogy ő felsége azon hatalmakat, melyek az általános szerződést, minek ezen egyezmény kiegészítő alkatrészét teszi, aláírták és biztosították, erről loyális módon tudósítja;

hogy ő felsége e tekintetben a szultán ő felségének visszaadja jogait teljes élvezetét, és

ezen élvezetet szintugy saját részére is vissza-foglalja.

Midőn őn ezen köteleességnek eleget tesz: gondja lesz annak behizonyítására, hogy felsőleges urunk csak birodalmának biztonságát és méltóságát tartja figyelembe. Ő császári felségének épen nincs szándéka a keleti kérdést megpendíteni. E ponton, valamint egyebütt is, ő felsége nem táplál más óhaját, mint a béke állandósága és megszilárdítása iránt. Ő felsége teljesen megmarad az 1856 diki szerződés azon általános elveinek helyeslése mellett, melyek Törökország állását az európai concertben megállapították. Ő cs. Felsőge kész a transzaktiót aláírt hatalmakkal értekezni, akár a végett, hogy annak általános szabványai újolag megerősíttessenek, akár hogy megújíttassanak, akár végre, hogy azok helyébe bármely más méltányos egyezés (arrangement) tétessék, mely alkalmazásnak találtatnék a kelet nyugalma és az európai egyensúlyt biztosítani.

Ő csász. felsége meg van győződve, hogy a béke és ezen egyensúly egy biztosítékkal többet nyernek, ha igazságosabb és biztosabb alapon nyugszanak, mint milyen az, mely oly állításból keletkezik, melyet lételenek szabályos feltétele gyanánt egy nagyhatalom sem fogadhat el.

Őn kéri, hogy a külügyminiszter ur előtt jelen sürgőnyt fololvassa és másolatát nála hagyja.

UJDONSÁGOK.

△ A királyné ő felsége névünnepe alkalmából szombaton istentisztelet tartott városunkban is, a kegyesrendiek egyházában, a helybeli hivatalok testületileg megjelentek. Délben gróf Péchy Manó kir. biztos ő nagyméltóságánál díszbéd volt, és este a színházban díszelőadás.

— Az erdélyi vasúti munkálatok hír szerint egyidőre meg lettek szünetelve. Az erről keringő versioikat nem akarjuk érinteni, annál kevésbé, mert, jó forrásból halljuk, hogy a fűfűgyeletet vívó kormányi főmérnök már Pestre hivatott s oly intézkedések várhatók, melyek folytán ismét hozzá fogunk erélyesen a munkák folytatásához.

+ Egy kis vasúti casus. Pénteken délelőtt, a Nagy-Várad felől jövő tehervonatból B. Hunyad és Csucsa közt, egyik szekér kiszűkült a sínekről, azonban szerencsére semmi más baj nem történt, mint, hogy a vonat megkésétt. Ugy értesültök, hogy azekér kerekében volt a hiba.

— Az itteni nemzeti színház ügyében egybe-hívott 30-as értekezlet megtartotta tegnap d. e. 11 órákor első ülését gr. Mikó Imre ő exja elnökelete alatt, s egy munkálat kidolgozása végett 10 tagu albizottságot küldött ki, melynek tagjai b. Huszár Sándor elnökelete alatt: Bányai vita, gr. Bethlen Emil, gr. Eszterházy Gejza, Finály Henrik, László József, Lugossy József, Pap Miklós, Tauffer Ferenc és Sándor József. — Tauffer Ferenc elismerést indítványozott az országos színházi választmányának, a színház körül tansított eddigi fáradozásáért, melynek örvendetes eredménye a jelen értekezlet összeüléseének indokul szolgált segélypénz is; de ez az értekezlet hivatásán kívül esvén, csak magán tudomásul vétethetett.

+ A városi törvényszék büntényítő osztálya-hoz hír szerint pótlóútköket fog az igazságügyér ideiglenesen alkalmazni, míg bevégzik a nagymennyiségű hátralékos büntényeket. Ez üdvös intézkedésre nagy szükség lenne.

× Hadi gyakorlat az utcán. A mult vasárnap lakodalmas néptömeg vonult végig a nagy-utcán, s a vig cimborák közül néhány külvárosi paraszt fegyverlovások közt dícsőtték Bagchust. Épen ott, hol legtöbbben jártak, csak amugy ropogtak a pisztolyok, még arra sem nagyon ügyeltek a fráterek, hogy légnék irányozzák ügyetlenül kezelt veszélyes szerazamaikat. Valóságos közbotrány volt. És hogy annál completebb legyen, egy naiv várososolga is közéjük vegyült, ki a remegő közönséget azzal biztatta, hogy nincs golyó a fegyverben, és az egész csak tréfa és multság. Oh ti városunk éber őrei!

— Az erd. muzeum-egyesület mind két szakosztályának tagjait tisztelettel megkérem, legyenek szivesek folyó hó 23-ikán (szerdán) d. u. 4 órákor a könyvtári olvasó-teremben tartandó gyűlésre megjelenni. — Kolozsvárt, nov. 21. 1870. Szabó Károly.

+ Lapunk mult száma szini rovatába azon értelemzavaró sajtóhiba csuszott be, hogy Mephis-tofeles után e szó: „se” kimaradt, miért kegyes elnézést kérünk olvasóinktól.

× Karolyfehérvárról írják lapunknak: hogy a M. Váshely felé vezető vasúti vonalon gyorsan dolgoznak és már Tövisig járnak a porondozó vonatok. Ugy tudjuk, hogy Váshely felől Ludasig szintén felrakvák a sín, és így a jövő tavaszon valószínűleg e vonal is átadatik a közlekedésnek, ha az ujabban felmerült fontos akadály elhárítatik.

× E hírrel kapcsolatban megemlítjük, hogy Enyeden és Tövisen járványos ló betegség ütött ki, leginkább pedig azok között, melyek a vasúti munkánál használtak.

× József főherczeg iadványba hozta a honvédelmi ministeriumnál, hogy a honvédszázalójak-nál lövésosztályok állíttassanak fel. Hirszerént ezen ajánlat el is fogadtatott.

× Nagy-Váradon, e hó 16-án iszonyu rabló-gyilkosság történt. A tettes egy Jablonszki ezred-beli katona, ki a Diószegi Károly korcsmájában mulatás közben észrevette, hogy a gazda napi be-vételeit egyik szomszéd szobába viszi, mire a ka-tona észrevételül oda lopózott, a korcsmárost meg-támadta, fején, nyakán, szíven veszélyesen meg-sebzé szuronyával, 35 frtot elrabolt s avval tovább állott. Azonban sikerült a hatóságnak még az éjjel kézrekeríteni a gonosztevőt. A megsebzett vendég-lős életéhez kevés remény van.

× Hollán Ernő, mint az „U. L.” jelenti, e hó 15-én elfoglalta hivatalát a honvédelmi minisz-teriumnál, mint államtitkár.

* A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara fölkérte a helybeli vasút üzleti főnökségét, hogy a vonatok gyakran előforduló elkésésekor, az előcsar-nokban kifüggesztett táblán a közönséget értesitse: menyinyire van a várt vonat elkéve.

+ Neumann öamert népének társulatával néhány nap óta városunkban van, s a Biasini szál-lodában kedélyes előadásokat tart.

— Az erdélyi muzeum egyelet természet-tudományi és történelmi szakosztályainak tagjai f. hó 16-án tarták Szabó Károly elnökelete alatt első együttes ülésüket, melyen a két osztály tagjai kö-zül Császár Károly, Csiky Victor, Fekete Mihály, Finály Henrik, Herbach Ferenc, Hermann Ottó, Ja-kab Elek, Kriza János, Mátrai Ernő, Nagy Péter, K. Papp Miklós, Sámí László, Szabó Sámuel, Szász Domokos, Szász Gerő, Török Aurel, Váradí Ká-roly, Zámbo János vettek részt. Elnöklő Szabó Ká-roly az ülést megnyitván, a tanácskozás tárgyául a természet-tudományi osztály határozatát tűzte ki, „hogy üléseit barátságos összejövetelek vonzó alak-jában és lehetőleg a történelmi osztálylyal együt-tesen tartja meg; hogy ezeken a muzeum tagjai kívül minden tudomány-barátot szivesen lát, s hogy a közönség számára rendezendő felolvasások érde-keiben csakis a történelmi osztályal tartandó együt-tes értekezleten határozz.” A természet-tudományi osztály megállapodása mellett szóltak: Császár Ká-roly, Finály Henrik, második pontja ellen Sámí László és Szász Domokos, a menyinyben a szak-osztályok külön ülésezeit nem kívánják megszünt-etni. A szakosztályok együttes ülésezei mellett emeltek szót: Szabó Sámuel, Jakab Elek, K. Papp Miklós, Hermann Ottó, Török Aurel, Mátrai Ernő. A többség a szavazásnál az együttes ülésezésre vonatkozó indítványt fogadta el. A muzeum egyelet tagjai által a nagy közönség számára rendezendő felolvasások ügyében az együttes gyűlés egy, Csá-szár Károly, Finály Henrik és Török Aurel urak-ból álló bizottságot küldött ki, hogy a felolvasá-sok rendezésének módozatait megállítsa, s javasla-tát a folyó hó 23-án délután 4 órákor tartandó ülés elé terjeszsze. Mátray Ernő, a term. osztály ideigl. jegyzője.

(—) Füger Miksa jogtudor az országos fegy-intézetek s elsőfolyamodásu börtönök számára ja-vaslatot dolgozott ki, mely szerint ezen intézetek-ben letartoztatott foglyok szabályszerűen és állan-dóan foglalkodtassanak.

× Tréfás követ. A mult csütörtöki ország-gyűlésen egy szélesbűli követ így kezdé interpellá-tióját: „egy interpelláció van, mely az országnak és egyeseknek már is sok károkat okozott.” A töb-bit nem lehetett hallani az általános derült-ség miatt.

— Élethibztosítás. Az Assicurazioni Generali-nak épen most érkezett évi jelentéséből 1869-ről láthatni, hogy ez intézet a legnagyobbak és leg-elterjedtebbek közé tartozik a continensen; dacára a mult évi kedvezőtlen üzletének, minden réz-vény után még is 60 frt. osztalékot fizetett. Ezen alapszik a bizalom is, melylyel ez intézet minde-nütt találkozik, bizonyítja ezt azon körülmény is, hogy az Assicurazioni Generali jelenleg itt mulató felügyelője Heller Manó ur, hallomás szeri-nt egy 1500 egyénből álló testületet nyert meg az életbiztosításnak, kik közül mindegyik ezer ezer fo-rintig biztosította volna magát.

Színház, művészet. Avoni, színhá-zunk tenor-énekese a mult pénteken „Luciában” lépett föl másodszor. A közkedvességű olasz dal-mű és az ujonnan szerződött jó nevű énekes nagy közönséget gyűjtöttek egybe. Avoni, mint énekes, teljesen kielégítő közönségünk várakozását. Gy-a-korított iskolája és finom előadási modora által fe-lejtette azon hátrányt is, mit a szűvegnek idegen nyelven éneklése idéz elő. Többször megtapsolták. Ily kiültetésben azonban Gerecsé (Lucia) is ré-szesült.

A Takács Ádám jutalmára nov. 19-én Bircpfeiffer Sarolta „Aranyparaszt” című, 4 felvonásos népcs színműve került színpadra. A da-bot nem látnak a maga eredetiségében. Feltűnőleg megrövidítve s a scenirozásban nagy változtatással hozták színpadra. Bár nem vagyunk pártolói az ilyes-eljárásnak, ezuttal annyiban nem hibáztatjuk a ju-talmazottat, mennyiben sok lényegtelen epizód, mi

különben csak az előadást nyújtotta volna, kiesett belőle. Még több is maradhatott volna el. A darab maga nem csak érdekes, de Bircpfeiffer S.-nak egyik legsikerültebb színműve. Hű jellemzés, me-leg költészet, és érdekes meséje sok újabb, modern színpadi termékek fölé helyezik. Már a helyes meg-választásért is elismerést érdemel Takács. Az elő-adás szintén kielégítő volt, meglátszott a szereplő-kön is, hogy a költőnő gyakorlott tolla adta szájukba a szót. Jutalmazott iránt (Ruppert) a köz-zönség méltányos elismerését fejezte ki, Szépné (Vroni) és Kovács Gy. (Tóni) kitűnőleg működ-tek. A királyné ő felsége névünnepe alkalmából a színház igen csinosan volt feldíszítve; a homlok-zaton nemzeti lobogók, s ezek között kék és fe-hér is, mint a királyné színei lobogtak. Az elő-adást meglepő szép allegorikai képzet nyitotta meg, melyért Fehérvári dícsőretet érdemel. A ház tele volt. (—r. ó.)

+ Ma Bogyó Alajos jutalomjátékán: „Két pisztoly” című színművet került színpadra. Ajánljuk a jutalmazandót a színházlátogatók figyelmébe.

× A nemzeti színház drámaíró választ-mánya „A nők az alkotmányban” cím alatt egy új vigjátékot fogadott el, melynek szerzője Tóth Kálmán.

Szerkesztői nyílt posta.

Ts. Sebestyén Sámuel urnak Köpeczen A „Kol. Közöny 126 és 127-dik számában „Köz-zönség körében” megjelent közleményre a tárgyi-lagos de nem ivekre terjedő választ, ugyan-ezen rovatban díjtalanul kiadjuk; egy a min-beküldetett a „Nyíltér”-ben sem adhatjuk, miért is az előleget 49 frt al. o. é. nov. 20-án, postai utalvánnyal Nagy Ajtára visszaküldöttük; a cikket magát pedig bérmentetlenül hason-lóan utnak indítottuk.

KÜLFÖLD.

Berlin, nov. 14. Württemberg, mint hírlik, legujabban szintén a Bajorország által szabott fel-tételektől tette függővé belépését az északi szövetségbe. Poroszország a müncheni udvarnak Alsó-Elsáást ajánlotta fel, melyet már is bajor hivatalnokok kormányoznak. Kummerbök. landwehr osztályával, melynek korábbi megállapodás szerint szabadságotlatni kellett volna, Páris alá hivatott. Helyébe Brandenstein sebesült landwehr-ezre-des küldetett Metzbe. A hadügyrség e határozata szerint magán-vállalkozók ezután is kapnak mitrail-leuseöket, hogy azokat a szegények felségelésére kiállíthassák.

München, nov. 17. „A Corr. Hoffmann” azon bajor és porosz lapokkal szemben, melyek Beust grófnak Münchenben való közelebbi jelen-létét Auszriának a német alkotmány-ügyekbe való irányzatos beavatkozásával hozzák összeköttetésbe, — kinyilatkoztatja, hogy Beust, rövid müncheni idő-zése alatt a legbékülékenyebb, Poroszországra nézve a legbarátságosabb módon nyilatkozott minden össze-jövetelénél.

Bécs, nov. 17. Az idevaló lapok összevágó jelentése szerint Odo Russel nem csupán az orosz nyilatkozat folytán ment Versaillesba, de új brit javaslatokat s előmunkálatokat vitt a fegyverszü-netet illetőleg. A javaslatok francia hozzájárú-lással vannak felállítva.

Madrid, nov. 16. Aosta herczeg a cortesben 191 szóval királylyá választott meg. A köztársaság mellett volt 63, Montpensier mellett 27, Espartero mellett 8, Alphonso mellett 2, Montpensier fia mel-lét 1 szavazat. Üres szavazategy 19 adatott be. Rendtlenség épen nem fordult elő.

Belgrád, nov. 17. Hirszerint Ristics regens Koustantinápolyba megy tárgyalások megkezdésére Bosnia és Herzegovina békés uton leendő át-en-gedését illetőleg.

Gabona ár Kolozsvárt nov. 17-én 1870

(Alsó a. mérő, középar.)

Tisztbúza 5 frt 64 kr. Elegybúza 3 frt 90 kr. Rozs 4 frt 2 kr. Árpa — frt — kr. Zab 2 frt 40 kr. Törökbúza 3 frt 74 kr. Pityóka 1 frt 82 kr. Marhabús fontja belváros 20, külvárosban 20 kr.

Távíratí tudósítás a bécsi bérzéről

Nov. 21-én: 5% Metaliques 100 frt 55.40. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 64.70. Kamat 55.40. 1860. Kölcsön 91.25. Bankrészevény 722. Hítal-ítézetí részvény 200 frt 245.75. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2 kr 124.75. Ezüst 123.25. Ca. királyi arany 5.95. Napoleonor 20 fran. 10.09.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 78.75. Temesi 74.50. Erdélyi 74.—. Horv.-Slavon 80.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Beküldetett.

Minden betegség gyógyítására gyógyszer és költség nélkül a **Revalesciére** du Barry által Londonból, a mely gyermekeknek és felnőtteknek 50-szer megtakarítja a gyógyítási költséget. 72,000 gyomor-, ideg-, altesti-, mell-, tüdő-, gége-, hang-, légzés-, mirigy-, vese- és húgyhólyag-baj gyógyítása, a miről kívánságra másolatok ingyen és bérmentesen küldetnek. Gyógy. sz. 64.210.

Uram! Egy májbaj következtében 7 év óta borzasztó állapotban voltam, elsoványodtam s kinlódtam. Nem valék képes írni vagy olvasni; minden izom reszketett testemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság szintelen ideg ingerben tartott, mely ide-oda tűzött, soha nyugtot nem adott; e mellett mindig búskomor valék. Sok orvos kimerült gyógyításomban, de bajaimat nem enyhíté. Teljes kétségbeesésben megkísértem önnek Revalesciére du Barry-ját, s most, mintán 3 hónapig éltem vele, hálát mondom az Istennek. A Revalesciére legnagyobb dicsőretet érdemel, visszaadta tökéletesen egészségemet s abba a helyzetbe tette, hogy társadalmi állásomat ismét elfoglalhatom. Öszinte hálával és teljes tisztelettel. Bréhan marquise.

lesciére du Barry-ját, s most, mintán 3 hónapig éltem vele, hálát mondom az Istennek. A Revalesciére legnagyobb dicsőretet érdemel, visszaadta tökéletesen egészségemet s abba a helyzetbe tette, hogy társadalmi állásomat ismét elfoglalhatom. Öszinte hálával és teljes tisztelettel. Bréhan marquise.

1/2 fontos bádó szelenczékben 1 ft 50.
1 ft 2 ft 50 kr. 2 ft 4 ft 50 kr. 5 ft 10 ft —
12 ft 20 ft — kr. 24 ft 36 ft — kr.

Revalesciére csokoládé táblákban:

12 csészére 1 ft 50 kr. 24 csé. 2 ft 50 kr. 48 csé. 4 ft 50 kr. **12 csé. 1 ft 50**
24 csé. 2 ft 50 kr. 48 csé. 4 ft 50 kr. 120 csé.
10 ft — kr. 288 csé. 20 ft — kr. 576 csészére
36 forint.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Goldschmidgasse 8. Pesten Törökútnál, Kolozsvárt Kronstädter Józsefnél, és Búder K. gyógyszerésznél a Szentháromsághoz, a városi Redoute során. Debreczenben Borsos Ferencznél, és mindenütt postai utánvét mellett.

Sz. 455. polg. 1870.

Hirdetmény.

Sz. Udvarhely város törvényszéke közhírré teszi, hogy a rom. kath. Szt. Erzsébeth szegények pénzalapja 210 forint o. é. követelése s járulékaier alperes Baros József és neje Tóth Julianna Sz. Udvarhelyt a Szt. Imre utcában Tibád Ferencné és Osváth utódok közt lévő 90 □ öl területű belső telke a rajta lévő épületekkel **folyó évi november 30-án és december hó 30-án délelőtt 9 órákor** el fog árvereztetni; az árverezési feltételek a törvényszéknél megtekinthetők. Felszólítanak mindazok, kik az árverezendő telekhez tulajdoni, avagy elsőbbségi jogot érvényesíthetnek, igénykereseteket e hirdetés közzétételének utolsó napjától számítva 15 nap alatt ezen törvényszékhez adják be, különben azok az árverezés megtartását nem gátolva, igénylők a vételár feleslegre fognak utasíttatni. Sz. Udvarhely város törvényszékének 1870 október 14-én, tartott üléséből.

KOVÁCS DOMOKOS, főbíró.

Sz. 121. polg. 1870.

Árverési hirdetmény.

Vizakna város törvényszéke, mint birtokbíróság részéről közhírré tétetik, miszerint a selistei Fenscher József mint végrehajtó részére 37 ft 46 kr. tőke és járuléka behajtása végett vizaknai Székely Józseftől lefoglalt s 770 forintra becsült Vizakna városában 1209 és 1210 h. irati számok alatt fekvő belső házas telek és kert folyó 1870 ik év **december havá 16-án**, s szűkség esetében **1871 január havá 16-án** mindkét esetben d. e. 9 órákor Vizaknaváros tanácsházánál nyilvános árverés útján, és pedig az első határnapon csak becsáron felül, a másodikon azonban azon alól is elfognak adni a következő feltételek mellett:

1-ör: A kikáltási ár leszen a becsár, azaz 770 forint.
2-ör: A vásárolni kívánók ezen becsár 10% bántapénzzel letenni kötelesek, mely a legtöbbet ígérőnek a vételárba befog számíttatni, a többieknek pedig az árverés bezártaáig vissza fog adni.
3-ör: A vételár a bántapénz beszámításával az árverezés végeztével a vásárló által rögtön fizetendő leszen és
4-ör: Csak ezen ár lefizetése után fog a vásárolt telek birtokába lépni.
5-ör: Ha a vásárló az előirt feltételeknek eleget nem tenne, azonkívül, hogy bántapénze az adósság törlesztésére fog fordíttatni, az érdeklített felek bármelyike kérelmére és a vásárló költségére újabb árverezés fog tartatni és a törvk. r. t. 459 §-sa alkalmazásba vétetni.

Miről ezennel mindazok, a kik az árverés tárgya iránt tulajdoni, vagy más igényt, vagy elsőbbséget vélnek érvényesíthetni, oly formán értesíttetnek, hogy ezen hirdetés közzététele utolsó napjától számítandó **15 napok alatt** igénykereseteket nyújtsanak be, különben azok az árverést akadályozni nem fogják, s az illetők csak a vételár fülöslegére fognak utasíttatni.

Kelt Vizaknaváros törvényszékének 1870, november 10-én tartott üléséből.

HEREPEI KÁROLY, h. jegyző.

Sz. 20378. 1870.

Hirdetmény.

A szamosújvári dohány nagytőzsde állam árúának betöltése végett.

A szamosújvári nagytőzsde nyilvános pályázat útján írásbeli ajánlatok mellett az állam kincstára nézve a leghasznosabb ajánlattevőnek fog kiadni, ezzel a dohány nagytőzsdevel a bélyegárulás egybeköthető és azt a dohány nagyárus tartozik a hatóság megrendelésére a törvényes százalékok jutalma mellett elválni.

A nevezett dohány nagytőzsde a kolozsvári dohányraktárból tartozik dohányanyag készletét beszerezni.

Ezen dohány nagytőzsde a dohány kisárlási jog a nagytőzsde helyiségében gyakorolhatatik, ezen kívül még 57 dohány kisárló vagyon dohány szerzés végett hozzá utalva.

A nevezett dohány nagytőzsde évi forgalma az 1869-ik évi október 1-től folyó év szeptember végéig 35675 ft 46 kr. Ha a vállalkozó a dohány készletet esetről esetre nem szándékozik kész pénzzel fizetni, törvényes biztosíték mellett szabályos anyag készletet hitelt nyerhet, mely a mindig készen tartandó részlet nagyságához leszen irányozva és a mely csonkítatlatlan anyag készletet a nagyárus fenntartani köteles.

A biztosítók a dohány anyagért az üzlet átvétele után legfeljebb 6 hét alatt letendő. A vállalkozók a 200 ft bántapénzzel készpénzzel, vagy törvényes államkötvényekben árfolyam szerinti értékben a legközelebbi adóhivatalnál tartoznak letenni. Az írásbeli ajánlatok az alább látható minta szerint szerkesztendő, ezekhez pedig hozzá kell csatolni:

a) a nyugtát a letett bántapénzzel.
b) a bizonyítványt az elért nagykorúság felől.
c) erkölcsi bizonyítványt.
d) oly vállalkozók, kik a nagytőzsde helyén nem laknak, a fentebbieken kívül még bizonyítani tartoznak, hogy a közigazgatóság részéről a dohány nagytőzsde helyén való lakásuk ellen nincsen kifogás.

Azon vállalkozók, kiknek ajánlatai nem fogadtathatnak el, a tárgyalás után visszazárják a fognak adni, a megtartott ajánlattevő pedig csak miután magát a szabályos dohány készlettel ellátta, fog kiadni. Határozott jövedelem a nagytőzsde kezeléséből nem biztosíttatik, valamint kárpótlás, vagy a százaléki jutalom felemelése sem fog engedtetni. A felmondási határidő, kivéve ha a nagytőzsde szabályos oknál fogva rögtön el nem vétetik, mindkét részről három hónapban állittatik meg.

A pályázathoz azon személyek kizártnak, kik törvényszerű szerződések kötéseére egyáltalában alkalmatlanok, továbbá azok, kik valamely büntényért, dugarúsáért, vagy más nehéz jövedéki áthágásért, vagy egyáltalában egyszerű jövedéki áthágásért, a mennyiben ez az egyedürségi tárgyakkal való bánásra vonatkozik, vagy pedig a vagyonbátorságot veszélyeztető rendőri áthágásért elítélte, vagy pedig a bizonyítékok hiánya miatt oldoztatott fel, végtére egyedürségi czikkek kezelői, kik a bizományságtól büntetésből fosztattak meg és oly személyek, kiknek a politikai szabályok értelmében a nagytőzsde helyén lakni tilos. Ha ezen akadályok akár melyike a nagytőzsde átvétele után is meg tudatik, a nagytőzsde a vállalkozótól rögtön elvehető. A nagytőzsde bizonyítatlan időre a p. ü. hatóság tetszéséig adományoztatik, az írásbeli ajánlatok az ajánlattevőre nézve annak beadásától fogva kötelezők, az államkincstárra nézve azon naptól kezdve, melyen az ajánlat elfogadása a vállalkozónak tudásra adatik. Arra az esetre, ha vállalkozó százalékos jutalom nélkül és ezen felül bizonyos haszon elengedés mellett kívánja az üzletet átvenni, abban az esetben a haszon elengedés összegének évnegyedese részletei előlegesen befizetendő, és ha csak egy részlettel is maradna hátrálékba, abban az esetben az üzlet tölle rögtön elvehető, más az üzlettel járó kötelezettségek a dohány nagyárusok számára kiadott utasításban vannak szabályozva, melyek a nagyárusra nézve kötelezők.

Az évi forgalom kimutatása a sz. újvári pénzügyi biztosságnál és a kolozsvári pénzügy igazgatósági levél kiadó osztálynál megtekinthetők.

Az írásbeli ajánlatok **folyó év december 27-én déli 12 óráig** a kolozsvári m. kir. pénzügy igazgatóság elnökségénél beadandók.

Az ajánlat mintája:
(50 kros bélyeg.)

Alólt a m. kir. pénzügy igazgatóságnak folyó évi 20378 szám alatt kelt pályázati hirdetése alapján, melynek feltételeit mint engem kötelezőket kifogás nélkül elfogadom, kötelezem magamat a sz. újvári dohány nagyáruságot — elválni, a pályázati hirdetésben megkírt okmányok ezennel mellékeltem. Kelte és aláírása.

Czímzés: Ajánlat a sz. újvári dohány nagyáruságról folyó évi 20378 szám alatt kiadott hirdetmény következtében.

A m. kir. pénzügy igazgatóságtól. Kolozsvárt, 1870, november 11-én.

Sz. 1402. 1870.

Arlejtési hirdetmény.

Vizakna város közigazgatási hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az ezen hatósági, közigazgatási és törvénykezői foglyoknak az 1871 ik Január 1-sétől kezdődőleg egy vagy esetleg három egymásután következő éveken szabályszerű élelmezésének árlejtés útján kiadására határnapul **f. é. November hó 26-ik napja** tűzött ki.

A rab élelmezés 1871 Január 1-sétől kezdve egy évre, és csak azon esetben fog három évre kiadni, ha a pályázók közt legutányosabb ajánlatot tevő által ajánlott ár az 1867-beli 27,913 főkörmányszéki számok alatt közzétett élelmezési szerződés szerinti vállalkozási árakkal viszonyosítva, a főmeltóságu m. kir. igazságügyminiszterium által elfogadhatónak fog találtatni.

A kikáltási ár leszen napoként egy egészséges fegyenczre nézve, a főtekezést illetőleg 7 kr. o. a kenyér részletét illetőleg 6 kr. o. é. összesen egy egészséges fegyencz egy napi szabályszerű élelmezése kerekében 13 kr. o. é.

A vállalkozni kívánó köteles, az árlejtés megkezdése előtt vagy annak folyama alatt ha árlejtési kíván bántapénzzel 10 tíz o. é. forintot letenni, mely összeg a legkevesebbet vállalkozónak csak a szerződés útján a s szűkséges biztosíték beadása után — a többi pályázóknak pedig az árlejtés bevégezte után azonnal fog visszaadati.

Írásbeli ajánlatok kellő bélyeggel és a fenebb meghatározott 10 ft bántapénzzel ellátva alólt törvényhatósági elnök által — az árlejtés napján pedig — az árlejtés tényleges megkezdéséig csak az árlejtési biztossághoz leszenek azok utasítandók, s ez által is az árlejtés megkezdése után el nem fogadtatnak.

Az ily írásbeli ajánlatoknak magokban kell foglalniok.

a) A válatat tárgyának megjelölését az ajánlattevőnek sajátkezű aláírását, állását és lakhelyét.

b) Számokkal és betűkkel beírandó abba, hogy vállalkozó január 1-től 1871. kezdve egy évre mennyiért, s három egymásután következő évre viszont mennyiért vállalkozik, a vállalat elfogadására.

c) Azon nyilatkozatát az ajánlattevőnek, miszerint ő az árlejtési és szerződési feltételeket teljesen ösmeri, azoknak magát teljesen aláveti; továbbá, hogy ajánlata őt visszavonhatatlanul kötelezi, és hogy ezen nyilatkozatát őly joghatálynak ösmeri el, mintha az érintett feltételeket aláírta volna, mi ezelőből.

Értesíttetnek ezennel a vállalkozni kívánók, hogy az árlejtés összes feltételeit alólt hatósági elnök íredjában mindennap a rendes hivatali órákban megtekinthetik. Vizakna, november 14. 1870.

SZÖCS SÁNDOR, kir. bíró.

Sz. 573. 1870.

Hirdetmény.

Ns. Hunyadmegye solymosi járás szolgabírói hivatala részéről, ezennel közhírré tétetik, hogy a Maros-Solymos községében arányosított korcsomajog, **folyó év december 4-én**, a szolgabírói hivatalnál tartandó nyilvános árverezés útján 3 egymásután következő évre haszonbérlesíttetni fog.

A haszonbér ideje jövő 1871-ik év január 1-én kezdődik, s tart 1873-ik év december 31-ig, kikáltási összeg 1000 ft, bántapénz a kikáltási összegnek 20% je, a többi feltételek pedig az árverezés napján, valamint az előtt is a fentírt hivatalnál megtekinthetők.

M. Solymoson, 1870, november 7-kén.

Sz. 1437. 1870.

Pályázat.

Szamosújvár városa történelmének keletkezéséről napjaink megírására a városi község pályázatot irtet. — Pályabérül felőbb jóváhagyás reményében **száz darab cs. kir. arany** tűzetik ki.

A pályaművek **1871-ik évi december 31-ig** a pályázó nevét rejtő jelíggel levélkével a polgármesterhez adandók be, mely napon tul azok el nem fogadtatnak. — A beadandó művek egy 5 tagú biztosság által fognak megbíráltatni s a pályanyertes mű a városi község költségén kinyomtatni. Azon tiszteletpéldányok kivételével, melyek az örmény nemzetnek Erdélybeni megtelepedése kétszázados emlékének megünneplésére 1872-ben megjelenő vendégeknek fognak kiosztatni, pályanyertesnek tulajdonai maradnak. — Szamosújvár sz. kir. városa tanácsától november 10-én 1870. —

NEM HIVATALOS.

(539)

Hirdetmény a Quarta házról.

A kolozsvári r. katolika egyház tulajdonát tevő, a vasútra vezető hidutezában fekvő emeletes ugynevezett Quarta háza, mely áll egy boltból, földszinti és emeletben lévő 9 szobából, 2 nagy konyhából, kamarából, szekér állásból, 24 lóra való istállóból, és fás kamarából, azon állásában mint jelenben áll, a jövő 1871 dik év Szent György napjától kezdve hat egymásután következő évre az egyházra kedvezőbb feltételeket elfogadó bérlelné kiadatik.

A Quarta ház és telek eddig vendégfogadónak használtatván, bérlelnél elsőség annak adatik, ki azon házat magány lakásnak vagy lóval és szekérral beszállók kizárásával csak vendég befogadására Hotelnek vagy Restaurációnak fogja használni, e ezelőből a vállalkozó minden csinosításokat, javításokat saját költségén megteheti, sőt megengedetik, hogy az egyházi képviselőtől kikérendő engedély folytán átalakításokat, és nagyobb szerű építkezéseket is tételbessen, az istállót lakszobákká is alakíttathassa, ezen csinosításokért, átalakításokért és esetleg építkezésekért semmi megtérítést az egyháztól nem követelhet, s ezek a bérlet kitételével az egyház birtokába ingyen adatkak vissza.

Mindazok tehát, kik vállalkozni akarnak, felszólíttnak, hogy lepecsételt írásbeli nyilatkozataikat egyház gondnok Vikol János urhoz **folyó év december 15-ig bezárólag** adják be, s abban jeleljék ki mi ezelő kívánják a házat és telket használni: a már megígért 2000 / két ezer forint évi bérlet felül mennyit ígérnek az egyháznak adandó biztosíték mellett minden levonás és beszámítás nélkül az egyháznak évenként fizetni.

A szerződés többi feltételei gondnok urnál megtekinthetők

Kolozsvárt, 1870. november 14-én.

A. kiküldött biztosság.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket
levél általi uton gyógyít a nehezok valódi orvosa **Dr. Killisch**
O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse № 45. Eddigél 100-nál
több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) ^{22/11} (82—156)

(513)

Zeneműszerek

melyek 4-től 120 darabig való zeneműveket játszanak, ezek közt diszműsre kelt harangjátékkal, dob- és harangjátékkal, éghangokkal, mandolineval, expressioval, sat. továbbá:

játékszelenczék

melyek 2—16 darabot játszanak, ezek közt necessairekkel, szivar állványal, svájci kunyhócskákkal, fénykép-albumokkal, írószerral, kéztisztítókernyvel, levélnyomatával, globussal, szivartartóval, dohány- és gyufaszelenczével, bábakkal, dolgozóasztalokkal, palackokkal, tárczákkal, papírvágókészel, palackával, székekkel sat. ellátottak; továbbá ajtózárszék. Mindig a legújabb alakban ajánlja.

HELLER J. K. Bernben (Svájc.)

Csak a ki egyenesen hozatja, kap valódi Heller-féle műveket.

Kisorsolás.

Mintán a mult évi díjosztás általánosan kedvezően fogadtatott; a jelen telen is rendeztem egyet. Minden vásárló, a vásárlósszeg magasságához képest, egy vagy két díj-jegyet kap. **Több oldalról nyilvánított óhajts következtében egy játékszelencze-kisorsolás is lesz; egy sorsjegy ára 2 ft. 12 sorsjegy 20 ft. bankjegyben.** Huzás ápril hó elején. Játéktérvek az árjegyzékekkel mindenkinek bérmentesen küldetnek.

(547)

Szállodának való helyiség.

A kolozsvári piaci nagy templomot környező épületek lerontására alakult egylet tulajdonát képező, a hidutezában, a főpíacz közelében, a vasuti közlekedés fő vonalába eső, 50 szobát, több pincézt tartalmazó, legjobb karban lévő Streicher-féle ház, jövő Szt György naptól kezdve hat évre,

szálloda helyiségnek kiadó.

A bérleti szándékozók felszólíttnak, hogy bepecsételt írásbeli ajánlataikat **f. évi decz. 10-ig bezárólag** választmányi elnök Hajos János urhoz adják be, a szerződés feltételei vál. pénztárnok Schütz János urnál lévő megtekinthetők. Tájékoztul megjegyeztetik, hogy az ajánlatnak 4500 ft évi bért és az utána járó házbér-adót meg kell haladnia.

Kolozsvár, nov. 18. 1870.

KOVÁRY L., vál. jegyző.

(548)

(1—6)

! Damen — Herren!

Bei einem concessionirten Central-Bureau werden an allen Orten Europa's sowohl schreibkundige Damen als Herren jeden Standes unter guten Gehalts-, Provisions- und Pensions-Bedingungen zu engagiren gesucht. Diese Aufstellungen eignen sich besonders für ein rentables Nebeneinkommen, indem ein Verlassen des Wohnortes da bei nicht nöthig wird. — Die Beschäftigung besteht in leichten Bureau-Arbeiten, erfordert keine schöne Schrift und nimmt täglich nur einige Stunden in Anspruch. Dem Offert sind 50 xr. in landestüblichen Briefmarken oder Papiergeld für Rückantwort und Frankatur gefälligst beizufügen und dasselbe sub C. B. F. Nr. 1766 zur Weiterbeförderung an die Annoncen-Expedition der Herren Sachse & Comp. in Bern (Schweiz) zu adressiren.

(531)

(2—6)

Csak 2 por. tallér

egy egész eredeti sorsjegy ára az államtól engedélyezett és biztosított nagy **pénzsorsolás** első osztályából, a mely f. év december 21-én fog megtörténni, a melyben csak nyeremények fognak huzatni, a melyek összege

3,332,000 tallér

rug 7 osztályban, ezek közt esetleg 250,000, 150,000, 100,000, 50,000, 40,000, 25,000, 2 a 20,000, 3 a 15,000, 3 a 12,000, 11,000, 3 a 10,000, 2 a 8000, 4 a 6000, 7 a 5000, 1 a 4000, 15 a 3000, 105 a 2000, 5 a 1500, 5 a 1200, 206 a 1000, 223 a 500 sat. márkát tevő főnyereményeknek kell kibuzatni.

Bérmentes megrendelések az összeg beküldése mellett még a legvalóbbi vidékekre is titokban teljesíttetnek s a buzás után hivatalos nyeremény lajstromok és nyeremények pontosan megküldetnek.

GOLDFARB A.,

állambitelpapír keretkedő Hamburgban.

(544)

(2—3)

Kerestetik

egy gyakorlatilag is képzett nőtelen fiatal **gazdatiszt** kedvező feltételek mellett. Értekezhetni levélben vagy szóval

ügyvéd DÁNE KÁROLYIal

Hátszegen.

(536)

(2—3)

Főnyeremény 250,000 ft.

Legkisebb nyeremény 165 ft.

1870 december 1-én

egy nagy búzása lesz a kormány által alapított és biztosított cs. kir. osztály díj-kölességnek 1864-ből 120 millió 983,000 ft összegben

400,000 nyereménye közt a kölességnek van következő főnyeremény 20 a 250,000 ft., 10 a 220,000 ft., 60 a 200,000 ft., 81 a 150,000 ft., 20 a 50,000 ft., 20 a 25,000 ft., 1 a 20,000 ft., 29 a 15,000 ft., 171 a 10,000 ft., 352 a 5000 ft., 432 a 2000 ft., 783 a 1000 ft., 1350 a 500 ft. sat. és 165 ft. mint minden kibuzott sorsjegy legkisebb nyereménye.

Egy sors húzása kölesség sem nyújt akkora lehetőségét a nyereményre, mint ez, s mindenkinél alkalma nyílik csak egy betét mellett a 250,000 ftos főnyereményt megnyerni.

Egy sorozattal és nyerő számmal ellátott sorsjegy ára 2 ft., 3 sorsjegy 5 ft., 7 sorsjegy 10 ft., 15 sorsjegy 20 ft. o. é. bankjegyben. Megrend lések az összeg beküldése mellett gyorsan, lelkiismeretesen és bérmentesen teljesíttetnek, minden megrendeléshez a játéktér mellékeltek, minden kívánt felvilágosítást szívesen megadatik és a huzás után a nyeremény lajstrom minden résztvevőnek ingyen megküldetik s a nyeremények azonnal kifizetnek. Teszt tehát mielőbb megrendeléseket tenni

BREYCHA J., kereskedő házánál

majnai Frankfurtban,

grosse Friedbergerstrasse 41.